

ONDER MEER DAN VIER STERREN SLAPEN

Openlucht Hotel Van Schaffelaar

Hotel Van Schaffelaar is het eerste echte openluchthotel van Nederland. Het hotel is een performatieve interventie in de publieke ruimte waarbij de actieve deelname van het publiek onmisbaar is. De participatie maakt de performance, die meteen begint op het moment dat je als gast incheckt en een host je naar je bed brengt.

Het programma leidt je door de nacht en de ochtend. Het loopt van de openluchtbioscoop met films die aansluiten bij het thema vrijheid tot de 'wellness-area' met de hot tub, en van de singer-songwriters aan het voeteneind van je bed tot de vertellers die je voor het slapen gaan nog een verhaaltje influisteren.

Bij zonsopkomst – wanneer de gasten langzaam ontwaken in de buitenlucht – serveren buurtbewoners het ontbijt. Als rond elf uur alle gasten zijn uitgecheckt, begint de afbouw van het hotel. Twee uur later is er niets meer van te zien.

VRIJHEID IS NIET VANZELFSPREKEND

Het idee voor een openluchthotel ontstond door een samenwerking van de kunstenaars van Cascoland en de placemakers van Urbanboost, twee partijen die zich actief inzetten in de Amsterdamse Kolenkitbuurt. In het kader van 4 en 5 mei – het herdenken van de Duitse bezetting en het vieren van de vrijheid – wilden ze een statement maken.

Wakker worden in de open lucht

In het openluchthotel verblijven is een unieke slaapervaring, maar belangrijker nog zijn de contacten die de gasten leggen en de verhalen die ze uitwisselen. Waar vrijheid voor de één een vanzelfsprekendheid is, geldt voor anderen dat ze gevlucht zijn uit een onveilig gebied of dat ze familie en vrienden in het buitenland hebben die dagelijks worden geconfronteerd met onveilige situaties.

De Kolenkitbuurt is één van de meest multiculturele buurten van Amsterdam, met een grote variatie in afkomst, inkomens- en opleidingsniveau. De laatste jaren zijn er ook vluchtelingen en statushouders bij gekomen: allemaal bewoners met een eigen verhaal, beleving en opvatting over veiligheid en vrijheid.

DE PROJECTONTWIKKELAARS ACHTER HET HOTEL

In 2015 liet Cascoland met de actie 'Hé Gast' al een acteur een nacht slapen in het Jan van Schaffelaarplantsoen in de Kolenkitbuurt, om aan te tonen dat het met de vermeende onveiligheid in de buurt 's nachts wel meeviel. En dat klopte: in plaats van de slapende gast lastig te vallen, ontfermde de jeugd zich juist over hem.

Cascoland gelooft dat ‘je kwetsbaar opstellen’ meer garanties biedt voor sociale veiligheid in de publieke ruimte dan vandaalbestendig inrichten en programmeren. Een glazen kas als buurtontmoetingsplek in de publieke ruimte is daar een voorbeeld van, net als samen gaan fietsen in conflictgebieden als Palestina of een Zuid-Afrikaanse township en slapen in de openbare ruimte van ‘de slechtste buurt van Nederland’.

Urbanboost richt zich op lokale gemeenschappen, vanuit de gedachte dat de gebruikers als geen ander weten wat er echt nodig is om de leefbaarheid in hun eigen omgeving te verbeteren. Eerder organiseerde het samen met de succesvolle buurtcommunity Boloboost – opgericht om het imago van de achterstandswijk Bos en Lommer (BoLo) een positieve boost te geven – vrijheidsmaaltijden. Buurtbewoners bereidden gerechten bij andere buurtbewoners om deze vervolgens in het park aan 250 buurtgenoten uit te serveren.

Buiten slapen in de publieke ruimte en vrijheidsmaaltijden serveren gaan beide over je veilig voelen in je eigen omgeving. Zulke initiatieven maken mensen er bewust van dat de vrijheid waarin wij leven niet voor iedereen gewoon is. Cascoland en Urbanboost wilden deze boodschap breder uitdragen. Na wat brainstormen (‘wat als we nu eens veertig bedden in de publieke ruimte plaatsten en de gasten een overnachting in de openlucht aanboden?’) ontstond het idee voor openlucht Hotel Van Schaffelaar.

BEDRIJFSRISICO'S

Om enig commitment te hebben van de gasten en zicht te hebben op de bezettingsgraad van het hotel konden gasten bedden online boeken of bij Cascoland reserveren – dat laatste omdat in de Kolenkit veel mensen wonen die minder vaardig zijn met internet. Door de promotie via sociale en lokale media waren beide hotels (2016 en 2017) in een mum van tijd volgeboekt. Er kwamen zowel buurtbewoners op af als mensen uit andere delen van de stad. Ze waren allemaal nieuwsgierig naar de unieke slaapbeleving.

Met de opbrengsten uit de kaartverkoop (€ 10 per bed inclusief ontbijt), bijdragen van de gemeente, sponsors en het vele vrijwilligerswerk kon het ‘hotel-voor-één-nacht’ kostendekkend draaien.

Iets waar ook rekening mee gehouden moet worden, is dat wanneer een individu in de openlucht wil slapen dat geen enkel probleem is, maar als veertig individuen tegelijk buiten slapen, ook al gebeurt dat in de publieke ruimte, is er een evenementenvergunning nodig. Die werd overigens zonder problemen verleend.

Een ander belangrijk aspect van slapen onder de sterren is het weer. Begin mei kunnen nachten nog flink koud zijn. Daarom werd de gasten gevraagd om zo nodig zelf warme kleding en slaapzakken mee te nemen.

Het hotel is van alle gemakken voorzien

Mensen in de buitenlucht laten slapen betekent dat je scenario's moet hebben voor als het weer tegenzit. Werd er stromende regen verwacht, dan zou het hotel worden afgelast. Bij een kleine regenkans was er een overdekt alternatief om naar uit te wijken. Maar de kans dat hiervoor toestemming verleend zou worden, was heel klein. Daarom is hier nooit een vergunning voor aangevraagd en is de locatie nooit bekendgemaakt. Gelukkig waren tijdens beide edities de weergoden in een goede bui.

Inmiddels is de eerste spin-off, het Openlucht Volkstuin Hotel, een feit. Dat het 'hotel-voor-één-nacht'-concept aanspreekt, laten de eerste online reviews zien:

'Wat was het mooi in het hotel! Dank aan al het hotelpersoneel voor een prachtig verblijf (en voor het liefdevol instoppen! 😊)' – Annemarie

'Dit was superleuk! Dank jullie wel 😊. Ik ben alleen mijn zwempullen vergeten, hebben jullie die misschien gevonden?' – Nicole